

Безкоштовна психологічна допомога в час війни на платформі «Розкажи мені»
<https://tellme.com.ua>

Проект психологічної підтримки «Поруч»: <https://poruch.me>
Проект ПОРУЧ — це онлайн і очні групи психологічної підтримки для підлітків і батьків, чиє звичне життя зламала війна.

Ла Страда-Україна пропонує безкоштовні психологічні консультації для батьків, які хочуть зрозуміти стан своїх дітей та отримати підтримку:

- Facebook (<https://www.facebook.com/childhotline.ukraine>)
- Instagram (https://www.instagram.com/childhotline_ua)
- Telegram (<https://t.me/CHL116111>)

Список використаних джерел:

1. Замазій Ю. О. Порушення соціального здоров'я дітей під час воєнних дій в Україні. *Підвищення якості національної освіти у контексті викликів сьогодення: матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* (26 травня 2022 р., м. Харків). За заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2022. С. 105 – 108.
2. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни : посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти, розроблений Громадською організацією «GoGlobal» спільно з Центром «Розвиток КСВ» та експертною платформою Career Hub у рамках програми «Мріємо та діємо». URL: https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-IXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view?fbclid=IwAR3YIU5ZV5YgxmTVt6ZVeq4jvhvdiIlhIV8iqmdOAAqIDSDrcBIQAsnZ_xIo
3. Посібник «Розмови про війну», який підготувала Асоціація психологів Португалії на допомогу батькам, опікунам і педагогам. URL: <https://drive.google.com/file/d/1BGyBlm5s1F3HG6K9FUz1IemPrNXD18B/view>
4. Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях: практикум / упорядники: Т. Р. Браніцька, Л. О. Матохнюк, О. М. Шпоргун. – Вінниця, 2022. – 131 с.

Ефективна комунікація та конструктивна співпраця педагога з батьками учнів: дистанційний формат

*Інеса Сіваченко,
викладач кафедри виховання й розвитку особистості
Харківської академії неперервної освіти*

У статті розглянуто проблему налагодження ефективної комунікації та конструктивної співпраці педагога з батьками учнів в умовах нових цивілізаційних викликів і загроз війни. Розглянуто традиційні та інноваційні форми роботи з батьками учнів, особливості організації спілкування і взаємодії в дистанційному форматі. Подано короткий огляд найбільш поширених і зручних у користуванні інтернет сервісів, цифрових застосунків у спільній діяльності педагога з батьками учнів.

Ключові слова: *дистанційний формат, інтерактивні форми роботи, організаційні форми роботи з батьками учнів, сервіси та інструменти комунікації, цифрові застосунки.*

Нові цивілізаційні виклики та небезпеки війни, розв'язаної російською федерацією проти України, особливості життя на прифронтовій території, якою стала Харківська область, вимушене переміщення багатьох сімей з дітьми визначають завдання й особливості організації освітнього процесу в закладах освіти нашого регіону. А саме:

- пріоритет створення безпечних умов для учасників освітнього процесу;
- забезпечення якості навчання і виховання учнів у дистанційній формі;
- організація конструктивної співпраці педагогів із батьками учнів;
- підтримання зв'язку з учнями, які тимчасово переїхали за кордон або в інші регіони України;
- забезпечення адаптації учнів, які є внутрішньо переміщеними особами та прибули до закладу освіти;
- інформаційна безпека учасників освітнього процесу.

Успіх виконання цих завдань у вкрай непростих умовах воєнного часу цілком залежить від налагодження ефективної комунікації та конструктивної співпраці закладу освіти з батьківською громадськістю.

Традиційно зміст роботи закладу освіти з батьками учнів передбачає підвищення психолого-педагогічних знань батьків учнів; залучення їх до освітнього процесу; участь батьків в управлінні закладом освіти.

Вибір педагогом форми спілкування з батьками учнів має відповідати цілям і завданням такого спілкування: актуалізувати вікові особливості та завдання розвитку дітей; набуття / оновлення знань у сфері фізіології, психології, гігієни, права та ін.; підвищення педагогічної культури батьків тощо.

У педагогічній практиці накопичено чимало ефективних організаційних форм роботи з батьками учнів – колективних, індивідуальних і групових, диференційованих. Найбільш поширеними в сучасній школі стали такі *організаційні форми роботи з батьками учнів*: батьківські збори та конференції, дні відчинених дверей, переписка педагогів і батьків, листи-подяки батькам, підсумкові спільні з учнями збори з презентацією досягнень дітей за минулий період; дитячі свята, присвячені батькам; різноманітні змагання з участю дорослих і дітей (інтелектуальні, спортивні, ігрові) тощо.

Разом із цим у педагогічній практиці все більшого поширення набувають *інтерактивні форми*, які передбачають активну взаємодію батьків із педагогами, батьків між собою, як-от: спілкування, висування ідей, обмін досвідом тощо.

Інтерактивні форми роботи з батьками застосовують із конкретною метою – створити комфортні умови спілкування педагогів і батьків учнів, за яких кожен відчуває свою спроможність успішно вирішувати актуальні проблеми, є рівноправним суб'єктом соціально значущої діяльності, здатним зробити власний внесок у спільну справу.

Організація інтерактивного спілкування батьків передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне обговорення проблеми, пошук рішень на основі аналізу обставин і в контексті певної ситуації.

Суттєвою перевагою інтерактивної взаємодії, безперечно, є виключення домінування одного учасника над іншими, однієї думки над іншими. Так батьки набувають досвіду демократичного управління в межах класного, шкільного

колективу, рівноправного спілкування з іншими, розвивають навички критично мислити, приймати виважені рішення.

Особливо продуктивною є *робота батьків у групах*. Її варто організовувати для вирішення складних проблем, що потребують колективного обговорення. Залежно від змісту та мети організації спілкування батьків можна обирати різні варіанти роботи груп – діалог, акваріум, синтез думок, спільний проєкт, коло ідей та інші. Детальний опис методики їх проведення міститься у відповідній літературі та в електронних ресурсах.

Проте особливої уваги заслуговує питання вибору засобів налагодження ефективної комунікації та конструктивної співпраці педагога з батьками учнів, що в умовах нашого регіону, з урахуванням безпекової ситуації в конкретному населеному пункті, найчастіше відбувається в *дистанційному форматі*.

Аби забезпечити ефективну комунікацію з батьками учнів, педагогу слід обрати оптимальні для виконання кожного конкретного завдання канали та інструменти комунікації. Доцільними можуть бути різні *сервіси й інструменти комунікації* в дистанційному форматі, а саме: розміщення на сайті закладу освіти рекомендацій для батьків із різних питань – від організації навчального місця дитини вдома до надання їй першої психологічної допомоги та самопомоги; створення спільнот із батьками, педагогами, психологами та ін. в соціальних мережах Viber, WhatsApp, Telegram та з використанням електронних ресурсів Zoom, GoogleMeet, GoogleClassroom, Microsoft Teams тощо.

Розглянемо детальніше можливості й переваги використання різноманітних застосунків у контексті налагодження ефективної комунікації та співпраці педагога з батьками учнів/вихованців. Деякі приклади застосування цифрових додатків у спільній діяльності педагога з батьками учнів наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Інтернет сервіси та цифрові інструменти в роботі педагога з батьками учнів

Іконка,
зображення

Короткий опис застосунку

Gmail для індивідуального листування або для швидкої розсилки групі батьків. Реєстрація на Gmail одночасно надає обліковий запис Google з єдиним доступом до всіх сервісів Google. Обліковий запис можна використати для реєстрації на інших соціальних сервісах.

Google Meet – сервіс для проведення не тільки онлайн-занять з учнями, а й батьківських зборів у форматі відеозустрічей. Одночасно можуть підключитися до 100 осіб. Вхід через обліковий запис Google.

Google Фото – фотосховище для зберігання, редагування, обміну світлинами та відео. Можна використовувати для створення власних і спільних альбомів, слайд-шоу, анімацій та колажів, відео. Вхід через обліковий запис Google.

Пам'ятаймо про необхідність дотримуватися чинного законодавства щодо проведення різних видів зйомки та використання зображень дітей, учнів, інших людей!

Google Диск – хмарне сховище. Зручно структурувати папки для збереження файлів, переміщувати файли та папки. Можна працювати з будь-якими файлами з будь-якого пристрою навіть за відсутності інтернету. При встановленні додатка на смартфон є можливість сканувати документи. Вхід через обліковий запис Google.

Google Календар для створення власних і спільних календарів. Планування колективних заходів, свят, батьківських зборів. Можна створити спільно з батьками план заходів класу або календар іменинників класу з нагадуванням про події. Календар вбудовується в блог. Вхід через обліковий запис Google.

Google Форми – для створення, редагування і заповнення форм з будь-якого пристрою для збору й упорядкування різноманітних даних. Популярний і простий інструмент для організації онлайн-опитування, тестування, створення реєстраційних форм для подій. Відповіді користувачів автоматично зберігаються у Google Формах, а статистику відповідей, зокрема у вигляді діаграми, можна переглянути просто у формі. Дані також можна відкривати в Google Таблицях. Вхід через обліковий запис Google.

Google Книги (анг. Google Books, попередні назви анг. Google Print, Google Book Search) – сервіс від компанії Google, який дозволяє повнотекстовий пошук всередині книг і журналів, які компанія Google сканує та розміщує у своїй базі даних відсканованих книг і журналів. Метою є систематизувати все знання, накопичене у книжках, і зробити його доступнішим більшій частині людей, зокрема про виховання, розвиток, здоров'я тощо. Читаймо та зростаємо як батьки й вихователі!

Google Земля – за допомогою цього додатка можна разом досліджувати світ, рухаючи планету пальцем і відвідувати видатні місця або міста Лондон, Токіо та Рим у 3D-вимірі. Додаток дає змогу «ходити» вулицями міст у режимі перегляду вулиць або подивитися на світ з іншого боку з шаром Voyager. Додаток створено в партнерстві з додатками Sesame Street, BBC Earth, NASA та ін.

Google Перекладач – зручний додаток, який миттєво перекладає надрукований, рукописний, сфотографований або надиктований текст. Корисний і дорослим, і дітям! Особливо в умовах тимчасового проживання за кордоном. А також усім, хто підтримує зв'язок із рідними та друзями в різних куточках планети.

Google Art Project – своєрідна онлайн-платформа, за допомогою якої педагоги разом із учнями та їхніми батьками можуть відкривати для себе твори мистецтв та історичні сайти, досліджувати колекції художніх скарбів з усього світу. Можна переглядати вміст за часом і кольором за допомогою спеціальних інструментів, масштабувати твори мистецтва й детально роздивлятися їх, вирушати у віртуальні екскурсії відомими місцями.

Kahoot – програма, що дає можливість створювати вікторини й опитування в інтерактивній формі. Для їх проведення в учасників мають бути смартфони або планшети. Цікаво не тільки дітям, а й дорослим!

Zoom – це сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей. Організувати зустріч може будь-який користувач, який створив обліковий запис. Безкоштовна версія програми дозволяє проводити відеоконференцію тривалістю 40 хвилин. Користувачі можуть використовувати додаток як на комп'ютері, так і на планшеті й телефоні. До відеоконференції може підключитися будь-який користувач за посиланням, або ідентифікатором конференції. Захід можна запланувати заздалегідь, а також зробити перманентне посилання, тобто для постійних зустрічей у певний час.

Facebook – найпопулярніша соціальна мережа для професійного спілкування. Працює через браузер, для смартфона можна завантажити додаток. Потребує реєстрації, можна використати обліковий запис Google. Для комунікації з батьками краще створити закриту групу. У ній можна ділитися світлинами, відео, планами, обговорювати проблеми, робити оголошення, проводити швидкі опитування.

Viber – безкоштовний месенджер, який встановлюється на смартфон і працює через інтернет-підключення. Для додавання нового контакту достатньо просто ввести номер телефону. Популярний серед українських педагогів і батьків для налагодження швидкої взаємодії. Дає змогу робити оголошення, швидко узгоджувати питання, ділитися світлинами та відео.

Звичайно, цей перелік неповний. Проте він включає найбільш поширені та достатньо зручні в користуванні цифрові застосунки, що значно полегшують організацію спілкування та взаємодію педагогів і батьків учнів.

Обираючи найбільш доцільні та зручні для виконання конкретного завдання канали комунікації та цифрові застосунки, педагоги разом із батьками учнів спроможні успішно вирішувати завдання організації освітнього процесу в непростих умовах нашого регіону: створення безпечних умов для всіх учасників освітнього процесу; забезпечення якості навчання та виховання учнів у дистанційній формі; організація конструктивної співпраці педагогів із батьками учнів; підтримання зв'язку з учнями, які тимчасово переїхали за кордон чи в інші регіони України; забезпечення адаптації учнів, які є внутрішньо переміщеними особами та прибули до закладу освіти; інформаційна безпека учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Виховний простір Нової української школи: методичний посібник для педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти / Г. Л. Вороніна, І. Г. Сіваченко; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2019.
2. Гущина Н. І. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. / Н. І. Гущина, Т. Г. Орлова, Л. Г. Кондратова. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2021. – 160 с. – С. 84 – 85.
3. Сім'я та школа у виховному просторі дитини: навчально-методичний посібник / І. Г. Сіваченко, Т. Б. Гніда та ін.; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2016. 207 с.
4. Творимо разом світ, безпечний для дитини. Програма та зміст тренінгових занять для батьків: інфор.-метод. матеріали; наук. кер. та ред. І. Д. Звереві. – К., 2012. – 268 с.
5. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Google>